

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum scientia Dei sit causa rerum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

tum, sed solum secundum actum: quia non est in eo aliquid
 quod potestialitas, sicut in habitu. Alio modo, accidit
 variatio in actu sciendi, ex hoc quod modo considerat
 unum, modo aliud: sed istud etiam non potest esse in
 diuina cognitione, quia ipse per unam speciem suam et
 sentiat omnia videt, & ideo omnia simul intuetur. Ter
 tio modo ex hoc quod aliquis in considerando discut
 rit de vno in aliud, quod etiam in Deo accidere non po
 test, quia cum discursus requirat duo, inter quae sit,
 non potest dici discursus in scientia ex hoc quod duo vi
 deat, si illa videt vno intuitu, quod accidit in diuina
 cognitione, vel scientia per hoc quod omnia vno in
 intuitu videt: sed ex parte modi cognoscendi accidit
 variatio in scientia ex hoc quod aliquid simplicius, vel
 perfectius cognoscit nunc quod prius, quod quidem potest
 contingere ex duobus. Vno modo, ex diversitate
 medij, per quod fit cognitio, sicut accidit in eo qui
 prius sciuit aliquid per medij probabile, & postea
 sciit idem per medij necessarium, quod etiam in Deo
 accidere non potest, quia essentia sua, quae est in eo me
 dium cognoscendi, est inuariabilis. Alio modo, ex vir
 tute intellectus secundum quod vnus homo melioris
 ingenij acutius aliquid cognoscit etiam per idem me
 dium, quod etiam in Deo accidere non valet, quia virtus
 qua cognoscit, sua essentia est, quae inuariabilis est,
 ergo relinquuntur scientia Dei omnino inuariabilem
 esse. Ex parte autem rei cognita scientia variatur se
 cundum veritatem & falsitatem, quia eadem existimatio
 ne remanente si res mutetur, erit existimatio falsa, quae
 fuit prius vera, quod etiam in Deo non potest esse, quia
 intuitus diuinae cognitionis fertur ad rem secundum
 quod est in sua praesentia, prout est iam determina
 ta ad vnum, & ulterius quantum ad hoc non potest
 variari, si autem res ipsa aliam dispositionem acci
 piat, illa iterum erit eodem modo diuinae visionis su
 biecta, & sic scientia Dei nullo modo variabilis est.
 AD PRIMUM ergo dicendum, quod assimilitudo scientis
 ad scitum non est secundum conformitatem natu
 ra, sed secundum representationem, unde non oportet
 quod rerum variabilium sit scientia variabilis.
 AD SECUNDUM dicendum, quod quamuis scitum a Deo
 secundum se consideratum sit possibile aliter esse:
 tamen hoc modo diuinae cognitioni substat, secundum
 quod non potest aliter se habere, vt ex dictis patet.
 AD TERTIUM dicendum, quod omnis scientia, siue sit per
 ceptionem a rebus, siue per impressionem in res, est per
 modum sciētis quia vtrique est secundum hoc quod si
 militudo rei cognita est in cognoscente, quod autem
 est in aliquo, est in eo per modum eius in quo est.
 AD QUARTUM dicendum, quod illud ad quod re
 fertur diuina scientia secundum quod substat diu
 ina scientia, est inuariabile, unde & scientia inuaria
 bilis est quantum ad veritatem, quae variari potest
 per mutationem relationis praedictae.
 AD QUINTUM dicendum, quod cum dicitur Deus potest
 scire quod nescit, loquendo etiam de scientia visionis, potest
 dupliciter intelligi: vno modo, in sensu composito, scilicet
 ex suppositione quod Deus non sciuit quod dicitur posse sci
 re, & sic falsum est, non enim potest vtrumque horum
 esse simul, vt si Deus nesciuit aliquid, & postea sciat
 illud, alio modo, in sensu diuiso, & sic non includitur
 aliqua suppositio vel conditio sub potestate, unde in
 hoc sensu est verum, vt ex dictis patet: quamuis autem
 in aliquo sensu concedatur quod Deus potest scire quod
 prius nesciuit, non tamen concedi potest quod po
 test scire plura, quam sciat, quia cum per hoc quod
 dicitur plura importetur comparatio ad praesentem

Art. praeced.
ad 7. argum.

In corp. art.

ria, semper intelligitur in sensu composito, & eadem
 ratione nullo modo est concedendum quod scientia
 Dei possit augeri vel minui. Sexto concedimus
 AD SEPTIMUM dicendum, quod Deus sciit enim
 haec non componendo & diuidendo, vt prius dictum
 est, & ideo sicut cognoscit diuersas res eodem mo
 do, quoniam sunt & quoniam non sunt, ita cognoscit diuersa
 entia quoniam sunt vera, & quoniam sunt falsa: quia vnus
 que cognoscit esse verum illo tempore, quo verum
 est, scit enim hoc enuntiable esse verum, si Petrus
 currere illo tempore quo verum est, & similiter hoc
 enuntiable Petrum esse cursum, & sic de aliis, &
 ideo quamuis non sit modo verum Petrus currere
 sed cucurrisse, nihilominus tamen Deus vtrumque
 sciit, quia simul intuetur vtrumque; tempus quo vnus
 que enuntiable est verum: si autem sciret enuntia
 bile formando enuntiable in seipso, tunc nesciret
 aliquid enuntiable, nisi quando est verum, sicut
 & in nobis accidit, & sic eius scientia variaretur.
 AD OCTAIMUM dicendum, quod modus sciendi est in
 ipso sciēte, non autem ipsa res scita secundum suam
 naturam, est in ipso sciēte: & ideo modus sciendi
 varietas facit scientiam variabilem, non autem scien
 tia rerum scitarum. Ad nonum patet responsio.
 AD X. dicendum, quod actus potentiae terminatur
 agentem ad rem in propria natura, in qua res habet
 esse variabile: & ideo conceditur ex parte rei potest
 esse, quod res producit in esse mutabilem: sed scien
 tia est de rebus secundum quod res ab aliquo modo
 sunt in cognoscente, unde cum cognoscentis inu
 uariabilis inuariabiliter res ab eo cognoscantur.
 AD XI. dicendum, quod quamuis Deus per se
 am suam alia cognoscat non tamen est in se
 transitus; quia eodem intuitu essentia illa
 videt, & sic patet responsio ad omnia.
 ARTICULVS XIII.
 Vtrum scientia Dei sit causa rerum.
 QVARTODECIMO quaeritur, vtrum scientia Dei sit
 causa rerum, & vt quod non. Originem suam
 Aristoteli ad Romanos ait. Non proprie
 quid erit, quia id scit Deus futurum, sed quia
 rum est, ideo scitur a Deo antequam fiat, ergo magis
 videtur quod res sint causa scientiae. De qua econtra
 ¶ 2. Praet. Posita causa ponitur effectus, sed scientia
 Dei fuit ab aeterno. si ergo ipsa est causa rerum, con
 datur quod res ab aeterno fuerunt, quod est inre
 ¶ 3. Praet. Ad causam necessariam sequitur effectus
 necessarius, unde etiam demonstrationes quae
 per causam necessariam, habent conclusiones ne
 cessarias: sed scientia Dei est necessaria cum sit
 na. ergo & res cum sint scitae a Deo omnes
 necessariae, quod est absurdum.
 ¶ 4. Praet. Si scientia Dei est causa rerum, tunc
 modo se habet scientia Dei ad res, sicut res ad
 habent ad scientiam nostram: sed res ponit
 in scientia nostra, quae de rebus necessariis habet
 scientiam necessariam, si ergo scientia est causa
 rum, modum necessitatis imponeret omnibus
 bus scitis, quod falsum est.
 ¶ 5. Praet. Causa prima vehementius inluit in cau
 sam quam secunda: sed scientia Dei sit causa
 rum, erit causa prima, cum ergo ex causa
 necessarijs sequatur necessitas in effectibus, magis
 magis a scientia Dei sequetur necessitas in rebus
 sic idem quod prius.
 ¶ 6. Praet. Essentialior est comparatione habet scien
 tia ad res ad quas comparatur, vt ad causam, quam ad res
 ad quas comparatur, vt ad causam, quam ad res